

Бендера Іван Миколайович

*директор Інституту механізації і електрифікації
сільського господарства Подільського державного
аграрно-технічного університету,
доктор педагогічних наук, професор*

Рейтинг-оцінювання діяльності членів громадських формувань – дієвий мотиваційний механізм

Рейтинг (англ. rating – оцінка) – метод оцінювання, віднесення до певного класу, розряду або категорії за визначеними показниками. Метою визначення рейтингу є: порівняння досягнутих результатів у загальній роботі всіх суб'єктів; визначення місця члена формування за кількістю набраних балів у рейтингу; отримання даних для відслідковування змін, що відбулися у їх діяльності.

Для проведення роботи з визначення рейтингу членів загонів сприяння міліції, в штабі формування призначається відповідальна особа, яка, використовуючи інформацію від старост груп, періодично (за графіком) заносить дані в комп'ютер, накопичує їх і за спеціальною програмою в кінці півріччя оприлюднює результати, подає їх керівництву формування для прийняття адекватних заходів – пільг, стягнень, заохочень.

Найбільш ефективним варіантом використання результатів рейтингу слід вважати матеріальне заохочення пропорційно кількості набраних балів.

Позитивним у методиці рейтингового оцінювання діяльності членів загону сприяння міліції „Кобра» Подільського державного аграрно-технічного університету є конкретне кількісне оцінювання підсумків рейтингу кожного члену на підставі різноманітних показників, що характеризують всі основні напрями їх роботи. Практичний досвід запровадження рейтингового оцінювання роботи членів формування можна рекомендувати для впровадження у інших громадських формувань.

Ніщо так не занижує ефективність роботи колективу, як славнозвісна «зрівнялівка». Кожний суб'єкт освітньої діяльності повинен усвідомлювати всі аспекти причинно-наслідкового зв'язку між особистим внеском у систему і величини «отриманого» від неї. Вважаємо, що концепція рейтингування членів формування є потужним мотиваційним механізмом їх діяльності.

Наведені фактори оцінювання, критерії (бали) є орієнтовними, характерними здебільшого для системи аграрної освіти, але, внесення змін у перелік позицій, величину оцінок, залежно від особливості спеціальності, традицій ВНЗ, територіального менталітету, зробить запропоновану технологію дієвою і корисною.

Берендєєва Анастасія Ігорівна

*науковий співробітник ВОНР
Одеського державного університету
внутрішніх справ, кандидат юридичних наук*

Проблемні аспекти законодавства у сфері профілактики злочинів

Не викликає заперечень постулат, що попередження злочинів є пріоритетною задачею України у розбудові демократичної правової держави.

Правову основу попередження злочинності складають норми, що містяться в законах, підзаконних нормативно-правових актах, а також міжнародно-правових угодах і договорах, учасником яких є Україна.

Можна визначити два основних напрями правового регулювання профілактики злочинів: матеріальної та процесуальної спрямованості. Перший напрямок охоплює усю сукупність правових норм, які тим чи іншим чином впливають на криміногенні фактори, що створюють умови для вчинення злочинів, з метою їх усунення. Це, перш за все Конституція України, Кримінальний та Кримінально-процесуальний кодекси України. Ці закони визначають, що попередження злочинів є пріоритетною задачею держави і її зусилля повинні бути спрямовані на виявлення з метою усунення причин та умов, що сприяють вчиненню злочинів.

Другий напрямок передбачає юридичне закріплення організаційних засад здійснення запобіжних заходів, а також права та обов'язки уповноважених осіб із здійснення цих заходів. Тобто мова йде про закони України, які визначають основні напрямки боротьби з окремими видами злочинів (наприклад, закони України «Про міліцію», «Про оперативно-розшукову діяльність», «Про організаційно-правові засади боротьби з організованою злочинністю», «Про боротьбу з корупцією», «Про боротьбу з тероризмом», «Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей», «Про попередження насильства в сім'ї» та ін.).

Підзаконні нормативно-правові акти також відіграють значну ролі у правовому регулюванні діяльності держави з попередження злочинів, зокрема слід відмітити постанову Кабінету Міністрів України від 20 грудня 2006 р. № 1267, якою була затверджена Комплексна програма профілактики правопорушень на 2006-2009 роки. З метою удосконалення нормативно-правової бази з питань правоохоронної діяльності та профілактики правопорушень у програмі передбачається протягом 2007-2009 років розробити, зокрема, законопроект «Про профілактику злочинів». Нагадаємо, що у 1998 та 2006 роках були спроби розроблення подібних законопроектів, але вони не отримали широкої підтримки ані серед науковців, ані серед керівників відповідних відомств. Цьому сприяло їх недосконалість.

Мабуть основним недоліком законопроекту «Про профілактику правопорушень» 2006 р. є загальність його положень. При наведенні переліку заходів загальної та індивідуальної профілактики правопорушень не вказується, які саме суб'єкти профілактики мають здійснювати ці заходи, сам же перелік цих суб'єктів сформульовано досить широко, що є неприпустимим у законі. В цьому законопроекті немає конкретики, до того ж значна кількість норм носить бланкетний характер, відсилаючи до законів України «Про попередження насильства в сім'ї», «Про міліцію», «Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі», «Про соціальну адаптацію осіб, які відбували покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк», «Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей» та ін.

Ще однією з причин того, що цей законопроект так і залишається проектом, є те, що профілактична діяльність конкретних підрозділів правоохоронних органів визначена у так званих «статусних» законах, які визначають права та обов'язки кожного конкретного органу або підрозділу з профілактики правопорушень.

У той же час не можна однозначно говорити, що потреби у прийнятті такого закону не має. Потреба є, але у редакції, яка пропонується на сьогодні, це не є доречним. Якщо звернутися до законодавства в галузі профілактики правопорушень країн, близьких до нашої держави за своїм менталітетом та соціально-правовими умовами, то можна відмітити закон Республіки Білорусь «Об основах деятельности по профилактике правонарушений» від 10 листопада 2008 року, який, на нашу думку, є досить вдалим. Зокрема, нам імponує думка щодо визначення основних напрямків профілактики правопорушень із зазначенням конкретних суб'єктів та заходів.

Також заслуговують на увагу правові норми закону Республіки Білорусь, присвячені участі громадськості у профілактиці злочинів. У законопроекті «Про профілактику правопорушень» недостатньо уваги приділяється цим питанням. Але досвід зарубіжних країн (США, Франції, ФРГ, Англії, та ін.), а також радянський досвід залучення населення до попередження правопорушень показує, що участь пересічних громадян у профілактичній діяльності є досить доречною формою запобігання злочинам. Наприклад, так зване «сусідське спостереження», яке досить широко розповсюджене, зокрема в США, дозволяє попередити значний відсоток квартирних крадіжок, у той час як в нашому менталітеті більш переважає думка «моя хата з краю...».

У законопроекті «Про профілактику правопорушень» лише згадується, що громадські формування з охорони громадського порядку є суб'єктами профілактики правопорушень, більш детально це питання не розкривається, не має навіть посилання на Закон України «Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону».

Таким чином, законопроект «Про профілактику правопорушень» має низку недоліків і потребує серйозного корегування, але сподіваємося, що робота законодавця у цьому напрямку знайде своє логічне завершення і відповідний закон буде прийнято найближчим часом.